

sukščio ir 8 m pločio.

Darant pylimo pjūvį, rasti du gynybiniai grioviai. Vienas jų aptiktas prieš pylimą (iš aikštelės pusės). Jis buvo 3,5-4 m pločio ir apie 1 m gylio. Kitas tokio pat pločio ir gylio griovys buvo pylimo išorėje. Pastarojo pėdsakai dar kiek ryškūs žemės paviršiuje ir šiuo metu.

Archeologinių radinių Kurmaičių piliakalnyje rasta ne daug. Tai geležinė yla, geležinio peiliuko dalis, 4 galastuvų fragmentai, molinės puslankio pavidalo liejimo formelės dalis apvalaus skersmens antkaklei ar apyrankei lieti, akmeninio trintuvo dalis, gintaro gabaliukas ir apie 180 lipdytų puodų šukių. Vyrauja šukės lygiu paviršiumi. Tačiau rasta apie 40 šukių (ypač duobėse) brūkšniuotu ir beveik tiek pat silpnai grublėtu-kruopėtu paviršiumi.

Restoji archeologinė medžiaga leidžia Kurmaičių piliakalnį datuoti I tūkstantm. prieš m.e. pabaiga - III-IV m.e.

Vytautas Daugudis

IMBARĖS PILIAKALNIO IR GYVENVIETĖS TYRINĖJIMAI

1978 IR 1979 METAIS

1978 ir 1979 m. MAII tėsė Imbarės (Kretingos raj.) piliakalnio ir jo senosios gyvenvietės archeologinius kasinėjimus, pradėtus dar 1969 m. 1978 m. piliakalnio gyvenvietės V dalyje buvo ištirta 142 m², o 1979 m. piliakalnio R pakraštyje - 75 m², gyvenvietės R dalyje - 35 m² ir 115 m².

Piliakalnyje buvo tyrinėtas jo R pylimo P galas ir prie jo esantis aikštelės pakraštys. Kultūrinio sluoksnio storis aikštelėje siekė 0,5 m, o minėtoje pylimo dalyje -

1,5 m. Geriau jis išliko pylime, kur ryškiau išsiskyrė 4 pagrindiniai jo horizontai.

Žemutinysis kultūrinio sluoksnio horizontas, sudarytas iš šviesiai pilkos spalvos žemės, maišytos su smulkiais angliukais, buvo 20-30 cm storio. Jame aptikti piliakalnio aikštelės pakraščiuose stovėjusių antžeminių stulpinės konstrukcijos pastatų pėdsakai. Gyvenamose patalpose buvo atviro tipo židiniai iki 30 cm skersmens ir 25-30 cm gylio smailiadugnėse duobutėse. Sprendžiant iš pastatų tipo, stratigrafinės padėties bei jų aplinkumoje rastųjų keletu lipdytų puodų šukių lygiu paviršiumi, atrodo, kad sluoksnis priklauso dar I tūkstantm. pr.m.e.

Antrajame iki 40 cm storio tamsios žemės sluoksnyje, taip pat piliakalnio aikštelės pakraštyje aptikti, atrodo, ilgo stulpinės konstrukcijos pastato dalies pėdsakai. Jie stratigrafiniu atžvilgiu atitiko 1969 m. aikštelės V pakraštyje aptiktą analoginį pastatą, datuojamą pirmaisiais m.e. amžiais. Nustatyta, kad šis piliakalnio aikštelės plotis ties viduriu buvo apie 40 m.

Trečiasis tamsiai pilkos spalvos žemės sluoksnis geriausiai išsiskyrė pylimo sampile, kur jo storis siekė 0,5 m. Stratigrafiniu atžvilgiu pastarasis maždaug atitiko 1969 m. pylimo V dalyje aptiktą analoginį sluoksnį, datuojamą I m.e. tūkstantm. viduriu ir antrąja puse. Pastebėta, kad šiame laikotarpyje ir pylimo R dalis tvirtinta keletą kartų.

Sprendžiant iš radinių (žalvarinės pasaginės segės cilindriniais gelais, žiestų puodų šukių, puoštų horizontalių bei lygiagrečių linijų ornamentais), viršutinysis 30-50 cm storio šviesiai pilkos spalvos piliakalnio pylimo bei aikš-

telės sluoksnis gali būti datuojamas X-XIII a. Jam priklauso ir prie R pylimo P galo aptiktieji pilies vartų pėdsakai. Juos sudarė dvi lygiagretės, maždaug per 2 m viena nuo kitos nutolusios 20-30 cm skersmens apskritų tamsių dėmių eilės nuo vertikalios į žemę įkastų stulpų. Stulpai eilėse įkasti vienas prie kito taip, kad sudarė vartų sienas. Vartų plotis - apie 2 m. Tarp minėtų stulpaviečių eilių aptikti smulkūs degėšiai rodo, kad šie vartai greičiausiai buvo su stogu.

Didesnioji piliakalnio gyvenvietės dalis buvo V papėdėje, Salanto pakrantėje, kur kultūrinio sluoksnio storis siekia 1-1,2 m. Ryškiau išsiskyrė 3 pagrindiniai jo horizontalai.

Žemutiniajame 20-40 cm storio šviesiai pilkos spalvos su smulkiais angliukais maišytos žemės sluoksnyje aptikti antžeminių stulpinės konstrukcijos pastatų pėdsakai. Remiantis šlame sluoksnyje surinktais radiniais (lipdyta lygiu ir neryškiai grublėtu paviršiumi keramika, geležiniai lazdeliniai smeigtukai), šis sluoksnis datuojamas pirmaisiais m.e. amžiais.

Antrasis gana intensyvus ir mažiausiai suardytas juodos žemės sluoksnis buvo 30-40 cm storio. Jame aptikta 20 su viršum stvirų židinių, geležies rūdai tirpdyti krosnelės liekanos ir įvairių radinių (geležinių peilių, ylą, kaltų, gana įvairių akmeninių galastuvų, molinių ir kalkakmenio verpstukų, lipdytos lygiu ir grublėtu paviršiumi keramikos). leidžiančių šį sluoksnį datuoti I m.e. tūkstantm. viduriu ir antrąja puse. Tuo metu čia stovėjusiuose antžeminiuose pastatuose židiniai buvo įrengti smailadugnėse, iki 0,5-0,7 m gylis ir 1-1,3 m skersmens duobėse, kuriose aptikti apdegu-

sių akmenų ir atskirais atvejais - sudužusių lipdytų puodų šukių lygiu ir grublėtu paviršiumi. Geležies rūdai tirpdyti apskritos krosnelės liekanos užėmė apie 2 m skersmens plotą. Apie 0,5 skersmens krosnelės šachta buvo apdėta nedideliais akmenėliais, surištais tarp savęs molio skiediniu.

Viršutinis iki 40 cm storio tamsios žemės sluoksnis labai suardytas. Jame aptikti medinių antžeminių rentininių 3,5x4 bei 4x4 m dydžio pastatų pėdsakai. Gyvenamų pastatų viename kampe buvo iš akmenų krauta krosnis. Šio sluoksnio archeologinė medžiaga (geležinių įalgių, pjautuvų su dantukais dalys, žalvarinės vytinės antkaklės fragmentas, žiestų puodų šukės, puoštos horizontalių lygiagrečių ir banguotų linijų ornamentu) leidžia datuoti jį X-XIII a.

Rytinėje gyvenvietės dalyje, buvusioje ant gretimos, už Pilsupio slėnio, kalvos rastas tikrai iki 30 cm storio smarkiai suardytas šviesiai pilkos spalvos kultūrinis sluoksnis. Pastarajame aptikti antžeminių stulpinės konstrukcijos pastatų pėdsakai. Gyvenamuose pastatuose buvo stviri židiniai, įrengti smailadugnėse, iki 20-30 cm gylio ir 30 cm skersmens duobutėse. Plonas kultūrinis sluoksnis ir negausi archeologinė medžiaga (lipdytų, silpnai išdegtų, mažai profiliuotų puodų sukės lygiu paviršiumi) rodo, jog žmonės čia gyveno neilgai ir kiek anksčiau, negu gyvenvietės V dalyje.